

چکیده

تحقیق حاضر هتک حرمت مؤمن، حدود و ظرایف و همچنین مصادیق آن را از منظر اخلاقی، فقهی و قانونی مورد تحلیل و تبیین قرار می دهد.

هتک حرمت در اصطلاح اخلاقی به معنای هر قول یا فعلی است که موجب ایذاء، تحقیر و اهانت به مؤمن شده و ظلم به او محسوب گردد و مصادیق آن غالباً ذیل بحث از آفات زبان بحث می شود؛ و در معنای فقهی عبارت است از هر قول یا فعلی که عیب، نقص یا گناهی را در فرد آشکار نماید که یا بر دیگران پوشیده است و آشکار شدن آن را ناپسند می داند، و یا بر دیگران پوشیده نیست اما متکلم آن را به قصد تحقیر و انتقاص فرد استعمال می نماید و در هر دو حالت موجب ایذاء، مذمت، اهانت و یا تحقیر مواجه و یا منسوب الیه خواهد بود و در این معنا مصادیقی چون تعریض به قذف، سب، هجو، هجر، افشاء سر، افتراء و بهتان، غیبت و نمائی را شامل می شود؛ در قانون مجازات اسلامی هتک حرمت افراد در قالب هجو، افتراء، افشاء اسرار و انواع توهین جرم انگاری شده است.

در فقه امامیه عرض و آبروی همه افراد محترم تلقی شده است و بنابراین تعدی به حرمت و آبروی آنان جرم محسوب شده و مستوجب تعزیر خواهد بود مگر آن که به موجب کفر یا انکار یکی از ضروریات دین، بدعت و یا تجاهر به فسق و نیز در مقام زمامداری به موجب ظلم به مردم، خود این احترام را زائل نمایند. غالباً از این افراد در متون فقهی با تعبیر «مستحق استخفاف» یا «مسلوب الاحترام» یاد می شود.

در مورد حدود جواز هتک حرمت افراد مسلوب الاحترام میان فقها اختلاف نظراتی وجود دارد اما از مجموع آراء چنین بر می آید که گرچه نصوص و فتاوا بر عدم لزوم وجود قصد و غرض صحیح در جواز هتک این گروه دلالت دارند اما با توجه به اهمیت فراوان و جایگاه رفیع حرمت مؤمن از منظر دین اسلام، احتیاط ایجاب می نماید که در هتک این افراد اولاً غرض و مصلحتی اهمّ از مصلحت حرمت مؤمن در بین

با شد و ثانیاً در هتک آنان به قدر متیقن اکتفا شده و هتک حرمت در فا سق غیر متجاهر و همچنین فا سق متجاهر در آنچه بدان تجاهر ندارد ترک شود.

نام و نام خانوادگی دانشجو: مهشید عاشوری

استاد راهنما: دکتر احمد باقری

استاد مشاور: دکتر علیرضا هدایی

مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد

رشته تحصیلی: فقه و مبانی حقوق اسلامی